

Fenntartható biztonság a hazai árvízvédelmi fővédvonalakon

A 2016. évi helyzetfelmérés alapján a vízügyi igazgatóságok szakemberei az utóbbi évek árvizeitől megrongálódott védművek soron kívüli helyreállítására tettek javaslatot. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság sikeresen pályázott uniós pénzügyi forrásra a „Védképesség helyreállítása az I. rendű árvízvédelmi fővédvonalakon” projekttel, s így 12 milliárd forintos EU támogatásból valósulhat meg a védművek helyreállítását szolgáló beruházás.

Az országos kiterjedésű projekt leginkább a Duna, a Tisza és a Körösök menti védvonalak – a 2016. évi felmérések során feltárt - megerősítésre szoruló szakaszainak megerősítését biztosítja. A 2017-ben megkezdett, és a tervek szerint 2018 októberéig zajló munkálatok országszerte közel negyven település árvízi biztonságát növelik.

A projekt keretében elsősorban azon védvonalszakaszok erősítése történik meg, amelyek védképessége kiemelkedően kicsi, mert az árvízvédelmi töltés alacsony vagy gyenge a keresztmetszet, illetve az altalaj rossz, megcsúszásra, kimosódásra hajlamos jellege miatt is szükség lehet az erősítésre.

Elsődleges célja, hogy ezeken a szakaszokon is védhetővé tegye a védvonalat, és **a kiszámíthatatlan jelenségeket minimalizálja** (buzgár, rézsúcsúszás, töltésrokkadás). Emellett célja az is, hogy azokon a szakaszokon, ahol az árvízvédelmi töltés ideiglenes módon (homokzsákokkal) történő megemelése kockázatos, ott **a magassági hiány a legalább a védhetőségig megemelésre** kerüljön.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság a tervezett fejlesztéseket a szakmai irányítása alá tartozó Vízügyi Igazgatóságok kezelésében lévő elsőrendű állami fővédvonalakon hajtja végre. A beruházás kiterjedésére jellemző, hogy a hazai 12 regionális vízügyi igazgatóságból 10 területileg érintett a projekt megvalósításában.

A védvonalak végleges, jogszabályoknak megfelelő védképességének megvalósítása több évtizedig eltarthat. Az átmeneti időszakban ezért több intézkedésre van szükség, melynek elve, hogy **a mentesített árterek arányosan védhetőek legyenek**, majd ezt kövesse a jogszabály szerinti védettség megvalósítása. Ennek keretében nem csak az **árvízvédelmi töltések végleges kiépítésére, és árapasztó tározók építésére van szükség.**

A kitűzött cél megvalósításához **el kell kerülni az árvízszintek további emelkedését**, tekintve, hogy az tovább növelné a veszélyt és ezzel csökkentené az új beruházások védképességét is. Ezért készültek el az Árvízi Kockázatkezelési tervek

keretében a **nagyvízi mederkezelési tervek**, amelyek úgy szándékoznak koordinálni a hullámtéri tevékenységeket, fejlesztéseket, hogy azok ne okozzanak további árvízszint emelkedést.

A végleges védettség kiépítéséig, amely több évtizedet vehet igénybe, **az átmeneti időszakban mérlegelni kell a pillanatnyi biztonságot**, illetve a védett területeken a lakosságszámot és a védett vagyoni értéket. Ennek érdekében átmenetileg **differenciált árvízvédelmi előírások** lépnek életbe a védett emberi és vagyoni értékek biztonságával arányosan. Így lehetővé válik egy töltésszakasz fejlesztése hosszabb szakaszon, igaz alacsonyabb, de védhető szinten. Ez a védekezési költségeket csak csökkenti, nem szünteti meg, de a biztonság intenzív védekezés keretében hosszabb szakaszon fenntartható, mintha rövid szakaszon a jogszabályi védettséget építjük ki. A differenciált árvízvédelmi előírások megteremti a lehetőségét annak, hogy a védettség eléréséig a biztonságot a lehetséges maximumon tartsuk. Ennek megfelelően a beruházásokat a differenciált árvízvédelem keretében meghatározott mértékben és sorrendben lehet végrehajtani.

Az árvízvédelem mindemellett felkészült arra, hogy egy esetleges töltésszakadás következményeit is prognosztizálja a hátszágban védekező szervek és a lakosság részére. Elkészültek valamennyi öblözetre **a lokalizációs tervek**, amelyek meghatározzák a konkrét tennivalókat egy töltésszakadás esetén, illetve be tudják mutatni a településrészek veszélyeztetettségének mértékét (kialakuló, vízmélység, vízsebesség, elérési idő)

A 2014-2020 között zajló Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében zajló projekt összhangban van társadalmi, gazdasági, szakpolitikai és műszaki igényekkel. A projekt jelentős természeti értékekkel rendelkező térségek vízgazdálkodási-vízkárelhárítási rendszerének fejlesztését irányozza elő.